

Карабаш А. Г.
НМетАУ

ЛІТЕРАТУРА КИЇВСЬКОЇ РУСІ ЯК ЗАСІБ УКРІПЛЕННЯ ЄДНОСТІ НАРОДУ

Актуальність даної проблеми полягає у визначенні і аналізі впливу літератури на формування цілісності та незалежності Київської Русі. Значення поставленої проблеми обумовлено внутрішньою необхідністю держави в конкретний період її розвитку у появі літератури як засобу укріплення єдності народу.

Основа для подальшого розвитку давньоруської культури була закладена ще в V ст. з появою міста Києва. Але глобально вона почала розвиватися з прийняттям християнства у 988 р. та бурхливим розвитком писемності в Київській Русі. Вважалось, що книги – це ефективний спосіб об'єднання народу, утвердження релігії та її швидкого поширення по всій території Київської Русі. Варто зазначити, що Русь почала читати чуже раніше, ніж писати своє, і тому на початку X ст. масово починають завозитися книги з-за кордону: з Візантії та Болгарії. В самій Русі їх інтенсивно перекладали, переписували та активно читали.

Культурним центром Київської Русі у X–XI ст. було Київське князівство–з власним культурним центром у вигляді Києво-Печерської лаври. Саме тут починають зароджуватись провідні жанри літератури: літописання, історична повість, житія, слово, агіографічний жанр. Тісний взаємозв'язок куль-

тури Київської Русі з зовнішнім світом сприяв посиленню зовнішніх впливів на формування давньоруської літератури та культури в цілому. Яскравим прикладом нав'язування чужої волі стало утвердження цінності таких письменників як гомілети. Так називали авторів повчань, в котрих описувались властивості людського характеру, особливості людської психіки. Саме завдяки працям письменників-гомілетів було виявлено, що з прийняттям нової віри на Русі, змінюється світорозуміння людини. Такі зміни мали відображення й в літературі. Формується література одного сюжету – сенс людського життя. З появою нової тематики виникають нові жанри, серед них: патерики, апокрифи, житія. В них відображається життя святих, праведників, монахів.

Активними діячами в даній сфері культури були відомі книжники Володимир Великий та Ярослав Мудрий. Саме за часів Ярослава Мудрого розпочинається боротьба з Візантією за окреме існування давньоруської культури. Першим кроком до укріплення незалежності стало затвердження власної митрополії в Києві, канонізація перших святих – Бориса і Гліба. Вагомий вклад у розвиток Київської Русі зробило літописання, а саме – «Повість минулих літ» Нестора. Жага цілісності і єднання була утверджена в народі завдяки працям: «Слово про закон і благодать» митрополита Іларіона (1051 р.); «Повчання дітям» Мономаха (1117 р.). Отже, можна стверджувати, що література в період формування давньоруської культури була потужною інтелектуальною зброєю у підвищенні розвитку та покращенні соціально-економічного, релігійного, політичного стану Київської Русі, що дало їй змогу стати гідним конкурентом провідним державам того часу.